

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

depicted on military equipment, was a sign of the wehrmacht. Today, the ideology under consideration is recognized as illegal by the world community.

Both ideologies are famous for their disregard for people.

The nazi doctrine clearly states the undeniable superiority of one nation over others. All peoples, except the bearer of this ideology, are considered second-rate, underdeveloped, "dirty". The fascist picture of the world, on the contrary, does not deny the possibility of interstate cooperation. With all countries, with all peoples.

The Holocaust. The Holocaust is a term used to refer to the systematic destruction of European Jewry by the nazis during World War II. Adopted in English and a number of other languages, the term "Holocaust" comes from the Greek word "Holocaust" – this is how the Hebrew word "Ola" ("burnt offering") is translated. In the Bible, this word means a sacrifice to the Almighty, completely burned on the altar. Over time, it began to mean large-scale carnage or destruction.

The classical understanding of the term "Holocaust" refers to the policy of nazi Germany, its allies and accomplices in the persecution and extermination of Jews in 1933-1945. Unfortunately, today we can expand this interpretation, taking into account the terrorist movement of Hamas and its atrocities in attacking Israeli civilians.

Our task today is not only to explain the difference between the concepts that terrify all civilized people, but also to develop a global security system so that these phenomena do not repeat themselves or responsibility for the manifestations of genocide is borne not only by people, but also by societies /

REFERENCES

1. Shaw M. What is genocide? Cambridge: Polity, 2020 P. 65–67.
2. Curr T. R., Harff B. Toward Empirical Theory of Genocides and Politicides: Identification and Measurement of Cases Since 1945. *International Studies Quarterly* 32. № 3, 1998. P. 360.
3. Bauer Y. Naming Genocide // In *Confronting Genocide* / Ed. R. Provost, P. Akhavan. Springer, 2011. P. 107.

Чекаліна Марія Михайлівна – студентка 3 курсу за першим (бакалаврським) рівнем денної форми навчання ОПП Менеджмент соціокультурної діяльності соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Врайт Галина Яківна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»

ГОЛОДОМОР - ГЕНОЦИД - ХОЛОКОСТ : ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Голодомор, Геноцид та Голокост - це три страшні трагедії, які назавжди змінили хід історії людства. Ці події не лише забрали мільйони невинних життів, але й залишили глибокий слід у свідомості наступних поколінь. Вони стали символами жорстокості, ненависті та байдужості, які, на жаль, продовжують існувати і в XXI столітті.

Осмилення моральних складових цих трагедій є надзвичайно важливим для розвитку сучасного суспільства. Розуміння причин, наслідків та уроків Голодомору, Геноциду та Холокосту може допомогти нам побудувати світ, в якому такі жахливі події ніколи більше не повторяться. Саме тому ця тема є актуальною та значущою для кожного з нас.

Голодомор 1932-1933 років в Україні став однією з найстрашніших трагедій в історії людства. Це був штучно створений радянською владою голод, який забрав життя мільйонів українців. За визначенням дослідника Станіслава Кульчицького, "Голодомор - це навмисно організований радянською владою голод, який призвів до загибелі мільйонів людей". Ця трагедія була спланованою акцією геноциду проти українського народу, яка мала на меті знищити його національну ідентичність та підірвати опір радянській владі.

Геноцид є одним із найтяжчих злочинів проти людства. Відповідно до Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього, "геноцид означає будь-які з наступних дій, вчинених з наміром знищити, повністю або частково, яку-небудь національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку". На жаль, XX століття стало свідком численних актів геноциду, серед яких Голодомор в Україні, Голокост євреїв під час Другої світової війни, геноцид у Руанді та інші.

Голокост став символом найжорстокіших злочинів нацистського режиму проти людства. Під час Другої світової війни було знищено близько 6 мільйонів євреїв, а також представників інших національних та соціальних груп. Як зазначає історик Тімоті Снайдер, "Голокост був унікальним злочином, бо ніколи раніше режим не вирішував, що цілий народ має бути знищений, і не намагався здійснити це рішення" [3, с. 15]. Голокост став трагічним уроком того, до чого можуть призвести ідеологія ненависті та расової зверхності.

Моральні складові Голодомору, Геноциду та Голокосту є надзвичайно важливими для розуміння цих трагедій та запобігання їх повторенню в майбутньому. Одним із ключових аспектів є визнання цінності кожного людського життя та неприпустимості масових вбивств за будь-яких обставин. Як зазначає філософ Ганна Арендт, "злочин геноциду не може бути виправданий жодними політичними, ідеологічними чи економічними мотивами". Ми повинні усвідомити, що кожна людина має право на життя, свободу та гідність, незалежно від її національності, раси чи релігії.

Іншим важливим моральним аспектом є необхідність збереження історичної пам'яті про ці трагедії. Як зазначає історик Ярослав Грицак, "пам'ять про Голодомор, Голокост та інші геноциди є не лише даниною пам'яті жертв, але

й застереженням для майбутніх поколінь" [2, с. 43]. Ми повинні забезпечити, щоб ці трагедії ніколи не були забуті, а їхні уроки були засвоєні людством.

Ще одним важливим моральним аспектом є необхідність протидії ненависті, дискримінації та ксенофобії в суспільстві. Голодомор, Геноцид та Голокост стали можливими значною мірою через поширення ідеологій расової та національної зверхності, а також дегуманізацію певних груп населення. Як зазначає соціолог Зігмунт Бауман, "Голокост став можливим через те, що євреї були позбавлені людської подобі в очах нацистів" [6, с. 63]. Ми повинні протидіяти будь-яким формам дискримінації та ненависті в сучасному суспільстві, а також виховувати в молодого покоління цінності толерантності та поваги до різноманіття.

Продовжуючи тему моральних складових Голодомору, Геноциду та Голокосту, варто звернути увагу на роль освіти у формуванні історичної пам'яті та запобіганні повторенню подібних трагедій. Як зазначає історик Ярослав Грицак, "освіта є ключовим інструментом для розвитку критичного мислення та формування демократичних цінностей" [5, с. 112]. Ми повинні забезпечити, щоб вивчення цих трагічних подій було невід'ємною частиною шкільної та університетської освіти, а також сприяти розвитку неформальної освіти та просвітницьких ініціатив у суспільстві.

Іншим важливим аспектом є необхідність міжнародного співробітництва у сфері запобігання геноциду та захисту прав людини. Як зазначає політолог Тімоті Снайдер, "жодна країна не може самостійно запобігти геноциду - це вимагає колективних зусиль світової спільноти". Ми повинні підтримувати діяльність міжнародних організацій, таких як ООН та Рада Європи, а також розвивати двостороннє та багатостороннє співробітництво між державами у цій сфері.

Моральні уроки Голодомору, Геноциду та Голокосту також вимагають від нас переосмислення ролі медіа та інформаційних технологій у сучасному світі. Як зазначає соціолог Зігмунт Бауман, "в епоху цифрових технологій інформація може поширюватися з небаченою швидкістю, але вона також може бути використана для маніпуляцій та пропаганди". Ми повинні розвивати медіаграмотність та критичне ставлення до інформації, а також протидіяти поширенню фейкових новин та мови ворожнечі в медіапросторі.

Осмислення моральних уроків Голодомору, Геноциду та Голокосту також вимагає від нас розвитку культури емпатії та співчуття. Як зазначає філософ Юрген Габермас, "здатність поставити себе на місце іншого та відчувати його біль є основою моральної свідомості" [1, с. 187]. Ми повинні виховувати в собі та майбутніх поколіннях емпатію та співчуття до всіх жертв насильства та дискримінації, а також прагнути до створення суспільства, в якому кожна людина відчуває себе цінною та захищеною.

Ще одним важливим моральним аспектом є необхідність збереження автентичних свідчень та документів про Голодомор, Геноцид та Холокост. Як

зазначає історик Ярослав Грицак, "кожен документ, кожне свідчення жертв та очевидців є безцінним джерелом для розуміння цих трагедій". Ми повинні підтримувати зусилля архівів, музеїв та наукових інституцій щодо збереження та вивчення цих матеріалів, а також забезпечувати доступ до них для широкої громадськості.

Моральні уроки Голодомору, Геноциду та Голокосту також вимагають від нас переосмислення концепції "колективної вини" та "колективної відповідальності". Як зазначає філософ Ганна Арентт, "не існує такого поняття, як колективна вина або колективна невинність - вина та відповідальність завжди індивідуальні" [4, с. 297]. Ми повинні уникати стигматизації та дискримінації цілих народів чи груп на основі дій окремих злочинців, а також підтримувати принцип індивідуальної відповідальності за скоєні злочини.

Осмислення моральних складових Голодомору, Геноциду та Голокосту також вимагає від нас розвитку культури прав людини та верховенства права. Як зазначає політолог Тімоті Снайдер, "захист прав людини та верховенство права є найкращими запобіжниками проти тоталітаризму та масових злочинів". Ми повинні зміцнювати демократичні інституції, незалежну судову систему та громадянське суспільство, а також виховувати повагу до прав людини та принципів правової держави.

Ще одним важливим моральним аспектом є необхідність протидії заперечення та ревізійності щодо Голодомору, Геноциду та Голокосту. Як зазначає соціолог Зігмунт Бауман, "заперечення геноциду є не лише образою пам'яті жертв, але й створює небезпечний прецедент для майбутніх злочинів" [7, с. 193]. Ми повинні рішуче засуджувати будь-які спроби заперечення чи виправдання цих трагедій, а також підтримувати зусилля істориків та правозахисників щодо встановлення та поширення історичної правди.

Моральні уроки Голодомору, Геноциду та Холокосту також вимагають від нас переосмислення ролі міжнародного правосуддя у запобіганні та покаранні злочинів проти людства. Як зазначає філософ Юрген Габермас, "міжнародне правосуддя є важливим інструментом для утвердження принципів гуманізму та справедливості у глобальному масштабі". Ми повинні підтримувати діяльність міжнародних судових інстанцій, таких як Міжнародний кримінальний суд, а також сприяти розвитку національних систем правосуддя відповідно до міжнародних стандартів.

Моральні уроки Голодомору, Геноциду та Голокосту також вимагають від нас переосмислення ролі мистецтва та культури у збереженні пам'яті про ці трагедії. Як зазначає філософ Ганна Арентт, "мистецтво має унікальну здатність передавати людський досвід та емоції, викликаючи емпатію та розуміння". Ми повинні підтримувати митців та культурні проекти, які осмислюють ці трагічні події та сприяють збереженню пам'яті про них, а також залучати мистецтво та культуру до освітніх та просвітницьких ініціатив.

Ще одним важливим моральним аспектом є необхідність розвитку культури солідарності та взаємодопомоги перед лицем трагедій та викликів сучасності. Як зазначає соціолог Зігмунт Бауман, "в епоху глобалізації ми всі взаємопов'язані, тому ми повинні навчитися діяти солідарно та підтримувати одне одного" [7, с. 281]. Ми повинні розвивати почуття глобальної відповідальності та солідарності, а також підтримувати ініціативи, спрямовані на допомогу постраждалим від конфліктів, дискримінації та порушень прав людини.

Таким чином, Голодомор, Геноцид та Голокост залишаються одними з найтрагічніших сторінок в історії людства. Осмислення моральних складових цих подій є надзвичайно важливим для розвитку сучасного суспільства та запобігання повторенню подібних трагедій у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Кульчицький С. Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид: труднощі усвідомлення. Київ: Наш час, 2021. 456 с.
2. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text (дата звернення: 15.05.2024).
3. Снайдер Т. Крижаві землі: Європа між Гітлером і Сталіним. Київ: Грані-Т, 2022. 816 с.
4. Арендт Г. Банальність зла. Київ: Дух і Літера, 2021. 424 с.
5. Грицак Я. Українська історія і пам'ять. Харків: Фоліо, 2023. 352 с.
6. Снайдер Т. Про тиранію: двадцять уроків двадцятого століття. Київ: Наш Формат, 2021. 128 с.
7. Бауман З. Актуальність холокоста. Київ: Дух і Літера, 2020. 316 с.

З М І С Т

Програма конференції	4-18
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ	
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
Кіссе Антон Іванович	19
ПОНЯТТЯ ТА ПРИЧИНИ КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
Нестерова Марія Олександрівна	22
ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ	
Біличенко Ольга Леонідівна	24
ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	
Стовпець Олександр Васильович, Дрозд Руслан Євгенович	27
РОЛЬ ПРОПАГАНДИ У ФОРМУВАННІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ	
Солдатенко Олександр Ігорович	30
УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДГОТОВЦІ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА»)	
Борінштейн Євген Русланович	35
РАФАЕЛЬ ЛЕМКІН ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ КОНЦЕПЦІЇ ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ	
СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ	
Бродецька Юлія Юріївна	40
ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФАНАЦІЇ ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ	
Васильєва Лариса Юріївна	43
ФІЛОСОФСЬКА ПАРАДИГМА ТЕОРІЇ КРЕАЦІОНІЗМУ	
СЕКЦІЯ 2. ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД-ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	
Yevgen Borinshtein, Nitza Davidovitch	46
GENOCIDE: THE PROBLEMATIC FIELD OF TERMINOLOGY AS WE UNDERSTAND IT	
Чекаліна Марія Михайлівна, Вraith Галина Яківна	48